

26. maj 2016

TALE

Samrådstale om dagpengeaftalen, L 181, 1. juni
2016

Indledning

- Samrådet i dag handler om L 181, der udmønter aftalen om et tryggere dagpengesystem.
- Udgangspunktet er en række mulige konsekvenser af lovforslaget, som Enhedslisten har bedt mig om at forholde mig til. Og det vil jeg gøre i den rækkefølge spørgsmålene er stillet.
- Endvidere er jeg blevet bedt om at vurdere, om disse konsekvenser er i overensstemmelse med intentionerne om, at det skal være mere attraktivt at tage kortvarige job.

Incitament til at tage kortvarige job

- Jeg vil starte med at forholde mig til, om lovforslaget lever op til intentionerne.
- Jeg mener, at det er utrolig vigtigt, at dagpengesystemet fremadrettet understøtter, at ledige har et klart incitament til at tage beskæftigelse, også kortvarig.

- Vi har et fleksibelt arbejdsmarked med over 775.000 jobåbninger hvert år. Det skaber dynamik og muligheder – også for ledige. Og det skal vi i højere grad udnytte.
- Samtidig kan vi se, at tre ud af fire faktisk har mindre end fire måneders arbejde, når deres dagpengeperiode udløber – og hver fjerde har ikke haft én dags beskæftigelse og er dermed i risiko for at blive marginaliseret fra arbejdsmarkedet.
- Og det var lige præcis den manglende beskæftigelse, vi satte os for at ændre. Vi ville sikre os, at ledige arbejder mere undervejs i dagpengeperioden, så færre i sidste ende opbruger dagpengerechten og risikerer helt at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet.
- Den store udfordring med det eksisterende dagpengesystem er, at det ikke altid kan betale sig at tage alle former for beskæftigelse, når man er ledig.
- Med det fremsatte lovforslag har vi derfor lagt vægt på tre ting, der skal gøre det mere attraktivt at tage alle job, også kortvarige:

- For det *første* indfører vi en fleksibel genoptjening for både dagpenge og supplerende dagpenge, så beskæftigelse kan veksles til ydelse.
- For det *andet* indfører vi nye satsberegningsregler, så ledige ikke længere bliver straffet økonomisk, hvis de tager et kortvarigt job til en lavere løn.
- Og for det *tredje* indfører vi en karens hver fjerde måned, der sender et klart signal til ledige om, at al beskæftigelse kan betale sig.
- Samlet set betyder lovforslaget, at ledige får et større incitament til at tage kortvarige job – og dermed mener jeg, at lovforslaget lever op til intentionerne i aftalen.

Vil ledige få beregnet en lavere sats

- Efter disse indledende ord, vil jeg nu forholde mig til de konkrete konsekvenser, som Enhedslisten har oplistet.
- Det første går på, om der er ledige, som vil få beregnet en lavere dagpengesats end efter de gældende regler.
- Som jeg også har fremhævet i mit svar på spørgsmål nr. 11 til L 181, så kan man med de

nye satsberegningsregler konstruere eksempler, hvor ledige fremover kan få en lavere sats.

- Jeg vil dog gerne slå fast, at de nye regler indebærer, at ledige samlet stilles bedre.
- Vi forventer, at:
 - 12 pct. af dagpengemodtagerne efter de nye regler vil få beregnet en højere sats.
 - Disse personer vil i gennemsnit få 4.600 kr. mere udbetalt årligt.
 - Omvendt vil ca. 4 pct. af dagpengemodtagerne modtage en lavere sats end i dag.
- Samlet skønnes det, at de nye satsberegningsregler indebærer en årlig merudgift på 110 mio. kr. De nye satsberegningsregler er altså bestemt ikke en spareøvelse.
- I dag er det sådan, at hvis en ledig tager et midlertidigt arbejde i fx 3 måneder til mindstelønnen, vil vedkommende få genberegnet sin sats til en lavere sats.
- De nye regler for satsberegninger betyder, at ledige – i modsætning til i dag – ikke bliver straffet økonomisk, hvis de i kort periode tager et lavtlønsarbejde.

Bagatelgrænse

- For det andet spørges der ind til konsekvenserne af den foreslåede bagatelgrænse.
- Som Enhedslisten nok er bekendt med, indgår det i ændringsforslaget fremsat til L 181, at bagatelgrænsen ved efterregulering ophæves.
- Det indebærer konkret, at indberetninger om løntimer og indkomst alene sammenholdes med oplysninger på dagpengekortet, som vedrører den periode, som indberetningerne dækker.
- Alle perioder bliver på den måde kontrolleret i forhold til de faktiske oplysninger. Dermed sikrer vi, at bagatelgrænsen bliver overflødig.
- Så mere vil jeg ikke sige om det.

En dags arbejde medfører en måneds mistet dagpengeret

- Dernæst er jeg blevet bedt om at forholde mig til, om medlemmer, der har opbrugt retten til supplerende dagpenge, ikke kan få udbetalt én hel måneds dagpenge, hvis de har én dags arbejde.

- Det har jeg også forholdt mig til i et tidligere svar – i svar på spørgsmål nr. 4 af 17. maj fra Beskæftigelsesudvalget.
- Lad mig gentage: Det er korrekt, at det bliver sådan, at når man har opbrugt retten til supplerende dagpenge, så kan man ikke længere få udbetalt dagpenge i de måneder, hvor man har haft beskæftigelse.
- Det er en konsekvens af det månedsbaserede dagpengesystem, som vi indfører for at administrationen af systemet i højere grad kan automatiseres og digitaliseres.
- Til gengæld omfatter lovforslaget også en række lempelser af reglerne om supplerende dagpenge.
- Det gælder fx muligheden for løbende genoptjening, den fleksible genoptjening af op til 12 uger med supplerende dagpenge og undtagelsen fra tidsbegrænsningen på supplerende dagpenge for hjemsendte og personer, der deltager i arbejdsfordeling.
- Men fordi disse lempelser af reglerne om supplerende dagpenge først træder i kraft efter næste folketingsvalg, er der indført en overgangsordning frem til dette tidspunkt.

- Med overgangsordningen vil medlemmer, der har opbrugt retten til supplerende dagpenge, kunne få dagpenge i de uger, hvor de er fuldtidsledige.
- Jeg mener, at vi er blevet enige om en god model for supplerende dagpenge med løbende og fleksibel genoptjening af retten til supplerende dagpenge, som også vil bidrage til et mere dynamisk dagpengesystem fremadrettet.

Timelønnede og optjening af dagpengeretten

- Jeg er også blevet bedt mig forholde mig til, om det bliver sådan, at timelønnede i praksis ikke kan medregne afholdt ferie til både optjening og genoptjening af dagpengeretten.
- Det har jeg også forholdt mig til tidligere – i svaret på spørgsmål nr. 10 af 17. maj til Beskæftigelsesudvalget.
- Lad mig kort opsummere: Det følger af Dagpengekommissionens anbefalinger og Aftale om et tryggere dagpenge, at vi skal indføre et indkomstbaseret dagpengesystem, hvor administrationen i højere grad er digitaliseret.
- En konsekvens heraf er, at timelønnede fremadrettet ikke kan medregne afholdt ferie til opfyl-

delse af det indkomstbaserede beskæftigelseskrav, da de ikke får løn under ferie.

- Det skyldes, at ferien medregnes til opfyldelse af det indkomstbaserede beskæftigelseskrav på beskatningstidspunktet. For timelønnede falder beskatningstidspunktet ved arbejdsgiverens månedlige indbetaling af feriegodtgørelse til Feriekonto.
- Timelønnede får på den måde gavn af deres feriegodtgørelse løbende i stedet for, når de afholder ferien.
- For en gruppe ledige betyder det, at det ikke vil tælle med, fordi de tjener mere end de 17.700 kr. i måneden.
- For andre med en lavere indkomst kan det dog betyde, at de rent faktisk kan opfylde det indkomstbaserede beskæftigelseskrav.
- I tilknytning vil jeg gerne gøre opmærksom på, at hvis man skal genoptjene sin dagpengeret ved at opfylde et *timebaseret* beskæftigelseskrav, har det ingen betydning, om man er timelønnet – og dermed holder ferie med feriegodtgørelse – eller er funktionær – og dermed har ret til løn under ferie. For begge grupper tæller ferie med på afholdelsestidspunktet.

Timelønnede skal bruge mere end 12 mdr.

- Jeg er også blevet bedt om at forholde mig til, om det er korrekt, at timelønnede på industriens mindsteløn fremover skal bruge mere end 12 måneder til at optjene dagpengeretten.
- Det er korrekt, at der kan konstrueres eksempler, hvor det nye indkomstbaserede beskæftigelseskrav betyder, at timelønnede på industriens overenskomst mindsteløn skal bruge mere end 12 måneder til at optjene dagpengeretten.
- Det kan eksempelvis gøre sig gældende, hvis et timelønnet medlem melder sig ind i en a-kasse og inden for det første års medlemskab afholder ferie for feriegodtgørelse optjent inden pågældende var medlem af en a-kasse.
- Det vil dog være sådan, at medlemmer på industriens overenskomst mindsteløn vil kunne optjene dagpengeretten på 12 måneder ved at have arbejdet fuldtid i 12 måneder inden for 3 år, så længe arbejdet ligger i en medlemsperiode.

Afskaffelse af fast sats

- Til sidst er jeg blevet bedt om at forholde mig til afskaffelsen af fast sats, og de konsekvenser det vil have, for personer der modtager kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

- Årsagen til at vi afskaffer den faste sats, er fordi de nye regler for satsberegning betyder, at alle grupper i dagpengesystemet fremadrettet som udgangspunkt vil have et beregningsgrundlag.
- Det var ikke altid tilfældet tidligere, og derfor var det nødvendigt med særregler nogle grupper. Særregler som gjorde dagpengesystemet tungt at administrere.
- Fremadrettet vil der fortsat blive taget hensyn til de personer, der eksempelvis har passet et sygt og handicappet barn.
- Disse personer vil fortsat kunne få dagpenge på baggrund af arbejde, der ligger *før* perioden med tabt arbejdsfortjeneste.
- Det mener jeg, at der er en ganske god ordening for disse grupper, og jeg mener ikke at vi skal lave nye særregler.

Afslutning

- Lad mig her til sidst samle op. Med lovforslaget sikrer vi, at lediges incitament til at tage arbejde, også kortvarige job, styrkes.
- Jeg er tilfreds med det fremsatte lovforslag og mener, at det til fulde lever op til aftaleparternes

intentioner.

- Vi fremmer både dynamik og mobilitet på det danske arbejdsmarked til gavn for både lønmodtagere og arbejdsgivere.
- Samtidig har vi fundet en balanceret og langtidsholdbar løsning, der sikrer den nødvendige tryghed, ro og stabilitet på dagpengeområdet.
- Tak for ordet.